

PATENTTI- JA REKISTERIHALLITUS

HT Oiva Peltokosken toiminta Adeltek Oy:n tilintarkastuksessa tilikaudelta 1.7.2021–30.6.2022

Tilintarkastuslautakunnan päätös 11.12.2024

Päätöksen diaarinumero: PRH/1408/10000/2023

Asian vireilletulo

Tilintarkastusvalvonta on oma-aloitteisesti päättänyt ottaa tutkittavaksi HT Oiva Peltokosken toiminnan Adeltek Oy:n tilikauden 1.7.2021–30.6.2022 tilintarkastuksessa sekä selvittää, onko tilintarkastaja korjannut menettelyään tilintarkastuslautakunnalta aiemmin saamansa varoituksen jälkeen. Asia on kirjattu vireille 3.7.2023.

Tilintarkastajan selvitykset

HT Peltokoski on 17.9.2023 toimittanut tilintarkastusvalvonnalle pyydetyn selvityksen siitä, miten on pyrkinyt korjaamaan menettelyään sekä kehittämään toimintaansa saamansa varoituksen jälkeen. Peltokoski on lisäksi toimittanut Adeltek Oy:n tilikauden 1.7.2021–30.6.2022 tilintarkastusta koskevan dokumentaation.

HT Peltokoski on selvityksessään kertonut muuttaneensa tarkastusmenettelyään siten, että hän tekee tarkastuksen systemaattisesti dokumentoiden havaintonsa. Vuoden 2022 lopulla hän on pikaisesti ottanut ST-Akatemian Stanssi-ohjelman käyttöön ja alkuvaikeuksien jälkeen hän on sitä vuoden 2023 aikana käyttänyt jo melko sujuvasti, varsinkin kun on osallistunut myös käyttökoulutukseen.

Tietokoneen vaihto aiheutti pientä ongelmaa Adeltekin tarkastuksen kohdalla ja Stanssi-ohjelma aiheutti alkuhankaluuksia käytön osalta. Tästä syystä alkudokumentaatio oli paperiarkistossa ja Peltokoski sai sen myöhemmin koneelleen, kun sai varmuuskopioinnin toimimaan.

HT Peltokoski on lisäksi pyynnöstä 22.5.2024 antanut tilintarkastusvalvonnalle lisäselvityksen liitteineen. HT Peltokoski on lisäselvityksessään ottanut kantaa tilintarkastusvalvonnan esittämiin tilintarkastusdokumentaatiota koskeviin havaintoihin sekä kysymyksiin. Peltokoski on myöntänyt, että tarkastustyön dokumentaatioissa on täsmennyksen tarvetta.

Tilintarkastajan suullinen kuuleminen

HT Peltokoski oli kutsuttu todisteellisella tiedoksiannolla kuultavaksi tilintarkastuslautakunnan kokoukseen 19.11.2024. Kutsu on annettu Peltokoskelle tiedoksi 10.10.2024.

Peltokoski on suullisessa kuulemisessa 19.11.2024 kertonut toiminnastaan ja urastaan tilintarkastajana, pyrkimyksistään kehittää tilintarkastuksen laatua, Adeltek Oy:n tilintarkastuksesta sekä vastannut tarkempiin toimeksiannon tarkastusta koskeviin kysymyksiin.

Ratkaisu

Tilintarkastuslautakunta peruuttaa Oiva Peltokosken hyväksymisen HT-tilintarkastajaksi.

Perustelut

Tilintarkastusvalvonta päätti vuonna 2023 ottaa tutkinnan kohteeksi HT Peltokosken toiminnan sen selvittämiseksi, onko hän korjannut toimintaansa tilintarkastuslautakunnalta aiemmin saamansa

varoituksen jälkeen. Tarkastettavaksi toimeksiannoksi valittiin Adeltek Oy, jonka tilintarkastaja oli valvontatietoilmoituksessaan ilmoittanut yhdeksi merkittävimmäksi tilintarkastustoimeksiannokseen.

Tilintarkastajan aiemmin saama varoitus

HT Peltokoski oli ollut tilintarkastusvalvonnan laaduntarkastuksen kohteena vuosina 2019–2020, jolloin tarkastettavana toimeksiantona oli eri yhtiön tilintarkastus. Tilintarkastusvalvonta vahvisti päätöksellään 30.6.2020 Peltokosken laaduntarkastuksen tulokseksi hylätty. Kyseisen tilintarkastustoimeksiannon suorittamisessa havaittujen puutteiden vuoksi tilintarkastuslautakunta määräsi päätöksellään 27.5.2021 (PRH/428/10000/2021) HT Peltokoskelle seuraamukseksi varoituksen. Peltokosken saama varoitus on tilintarkastajarekisterin tietojen mukaan tullut lainvoimaiseksi 27.6.2021. Varoituksen perusteena ovat olleet seuraavat puutteet tilintarkastajan toiminnassa:

- Liikevaihdon tarkastustyö ei ole todennettavissa dokumentaation perusteella. Peltokoski ei ole yksilöinyt tekemiänsä tarkastustoimenpiteitä riittävän yksityiskohtaisesti, jotta tarkastettujen tositteiden tuottamaa evidenssiä olisi mahdollista arvioida.
- Peltokosken tekemä työ ei ole kaikilta osin riittävää ja/tai todennettavissa tehdyn dokumentaation perusteella seuraavien tilinpäätöserien osalta: sijoitukset, rahat ja pankkisaamiset, ostovelat ja siirtovelat.
- Peltokoski ei ole liittänyt laadunvalvontajärjestelmänsä kuvausta laadunvarmennukseen toimitettavaan aineistoon.
- Aineiston perusteella tilinpäätöksen täsmäyttämistä kirjanpitoon tai vertailutietojen tarkastusta ei voida todentaa.
- Peltokosken soveltamasta tilintarkastuksen dokumentointitavasta johtuen on vaikea varmistua, että kaikki olennaiset asiat on tarkastettu.

Tilintarkastuslautakunnan arvio HT Peltokosken toiminnasta Adeltek Oy:n tilintarkastuksessa

HT Peltokoski on antanut vakiomuotoisen tilintarkastuskertomuksen Adeltek Oy:n tilikauden 1.7.2021–30.6.2022 tilintarkastuksesta päivämäärällä 21.12.2022.

Tilintarkastaja on lakisääteistä tilintarkastusta suorittaessaan tilintarkastuslain (1141/2015, jatkossa myös ”TTL”) mukaan velvollinen noudattamaan ammattieettisiä periaatteita (TTL 4:1) sekä hyvää tilintarkastustapaa (TTL 4:3). Tilintarkastuslain 4 luvun 5 §:n mukaan tilintarkastajan on huolehdittava tilintarkastustyönsä laadusta. Tilintarkastuslain 4 luvun 2 §:n mukaan tilintarkastaja on velvollinen pitämään yllä ja kehittämään ammattitaitoaan.

Hyvään tilintarkastustapaan kuuluu tarkastustyön dokumentointivelvollisuus. Kansainvälinen tilintarkastusstandardi ISA 230 (Tilintarkastusdokumentaatio) ohjeistaa yksityiskohtaisesti dokumentoinnin laatimista ja sisältöä sen varmistamiseksi, että tilintarkastusstandardissa ISA 200 määritellyt tilintarkastajan yleiset tavoitteet saavutetaan. Kansainvälisten tilintarkastusstandardien sisältämien keskeisten periaatteiden noudattamista pidetään vakiintuneesti osana tilintarkastuslaissa säädettyä hyvää tilintarkastustapaa.

Tilintarkastuslautakunta on havainnut seuraavia keskeisiä puutteita tilintarkastajan toimittamassa Adeltek Oy:n tilikauden 1.7.2021–30.6.2022 tilintarkastusta koskevassa dokumentaatiossa:

- Tilintarkastajan valintapäätös ei ole todennettavissa tilintarkastajan dokumentaatiosta.
- Peltokosken tekemät tilintarkastustoimet eivät ole todennettavissa tilintarkastusdokumentaatiosta seuraavien olennaisten tilinpäätöserien osalta:
 - liikevaihto
 - myyntisaamiset
 - vaihto-omaisuus
 - lainasaamiset
 - oma pääoma
 - muut velat
 - materiaalit ja palvelut
 - henkilöstökulut
 - liiketoiminnan muut kulut

- Tilintarkastusdokumentaatio ei sisällä tilinpäätöksen tarkastusversiota tai muuta asiakirjaa, jonka perusteella tilinpäätöksen täsmäyttäminen kirjanpitoon ja vertailutietojen tarkastus olisi todennettavissa.
- Hallinnon tarkastuksessa pöytäkirjojen ja tehtyjen päätösten läpikäynti ei ole todennettavissa tilintarkastusdokumentaatiosta. Tilintarkastusdokumentaatio ei ole sisältänyt yhtiökokouspöytäkirjoja tai hallituksen kokouspöytäkirjoja.

Lisäksi tilintarkastuslautakunta on havainnut tilinpäätöksessä olleen seuraavia virheitä, joihin tilintarkastaja ei ole tarkastuksen yhteydessä puuttunut:

- Myyntisaamisista 44 166,63 euroa on dokumentaation perusteella ollut yhtiöltä, joka kaupparekisteriotteen mukaan on 21.6.2022 asetettu konkurssiin. Tilintarkastusdokumentaatioon on kirjattu, että saatavissa on epävarmuutta. Tarkastettu tilikausi oli päättynyt 30.6.2022 ja tilintarkastuskertomus oli annettu 21.12.2022. Tilintarkastaja on antanut vakimuotoisen tilintarkastuskertomuksen, vaikka konkurssiin asetulta yhtiöltä olleiden saatavien määrä on ylittänyt tilintarkastajan määrittämän kokonaisolennaisuuden (20 000 euroa).
- Tilikohtaisessa taseessa muissa veloissa on esitetty miinusmerkkisenä verotili (-38 679,61 euroa), joka on ollut tosiasiaa saaminen. Saaminen on vähennetty muiden velkojen yhteismäärästä.
- Taseen erien (siirtosaamiset ja muut velat) sekä tilinpäätöksen liitetietojen välillä on ristiriitoja, joihin tilintarkastaja ei ole puuttunut. Tase ei ole sisältänyt muita saamisia, mutta liitetiedoissa on kerrottu muiden saamisten muodostuvan laskennallisista verosaamisista (196 109,04 euroa). Tase ei ole sisältänyt siirtovelkoja, mutta tilinpäätöksen liitetiedoissa on kerrottu siirtovelkojen suurimpien erien olevan osinkovelka ja tilitettävä arvonnalisävero.

Tilintarkastajan valintapäätös

Tilintarkastajan toimittama dokumentaatio ei ole sisältänyt päätöstä tilintarkastajan valinnasta. Tilintarkastaja ei ole myöskään pyydettyäessä kyennyt toimittamaan tilintarkastusvalvonnalle tilintarkastajan valintapäätöstä. Kaupparekisteriin ei ole myöskään rekisteröity tietoa yhtiön tilintarkastajasta.

Peltokoski on lisäselvityksessään kertonut, että hän on vuodesta 2014 lukien toiminut Adeltek Oy:n tilintarkastajana ja että yhtiökokous valitsi hänet aikoinaan toistaiseksi, valitettavasti tuolloin hän ei ottanut pöytäkirjakopioita. Vuosittain yhtiön ainut osakas ja samalla yhtiön toimitusjohtaja on antanut tilintarkastajalle johdon vahvistusilmoituksen, minkä tilintarkastaja on katsonut sisältävän sen, että yhtiö on antanut hänelle valtuutuksen toimia edelleen yhtiön tilintarkastajana.

Osakeyhtiölain (624/2006, jatkossa myös "OYL") 5 luvun 3 §:n 2 momentin 4 kohdan ja 7 luvun 2 §:n 2 momentin mukaisesti yhtiökokous valitsee tilintarkastajan.

Osakeyhtiölain 5 luvun 1 §:n 2 momentin mukaan osakkeenomistajat voivat 1 momentin estämättä yhtiökokousta pitämättä yksimielisinä päättää yhtiökokoukselle kuuluvasta asiasta. Päätös on kirjattava, päivättävä, numeroitava ja allekirjoitettava. Jos yhtiössä on useampia kuin yksi osakkeenomistaja, vähintään kahden heistä on allekirjoitettava päätös. Kirjattuun päätökseen sovelletaan muuten, mitä yhtiökokouksen pöytäkirjasta säädetään.

Tilintarkastuslautakunta toteaa, että tilintarkastajan toimittamasta aineistosta ei ole todennettavissa se, että tilintarkastajaksi valitseminen olisi tapahtunut osakeyhtiölain edellyttämällä tavalla yhtiökokouksen päätöksellä tai osakkeenomistajien yksimielisellä päätöksellä yhtiökokousta pitämättä.

Tilintarkastuslautakunta toteaa, että asianmukainen valintapäätös on tilintarkastustoimeksiannon suorittamisen perusedellytys. Hyvän tilintarkastustavan mukaisesti tilintarkastajan tulee ennen tilintarkastuksen aloittamista varmistua siitä, että hänet on asianmukaisesti valittu tilintarkastajaksi. Tilintarkastajan tulee hankkia evidenssiä valinnastaan ennen ryhtymistään tilintarkastajan tehtävään; osakeyhtiön kyseessä ollessa tilintarkastajan tulee varmistua valinnasta pyytämällä yhtiökokouksen pöytäkirja tai osakeyhtiölain 5 luvun 1 §:n 2 momentissa tarkoitettu osakkeenomistajien yksimielisesti tekemä kirjallinen päätös ennen ryhtymistään tilintarkastajan tehtävään. Tilintarkastajan tulee myös säilyttää kopio tilintarkastajan valintaa koskevasta asiakirjasta tilintarkastusdokumentaation osana.

Tilintarkastuslautakunta katsoo, että HT Peltokoski on menetellyt tilintarkastuslain 4 luvun 3 §:n edellyttämän hyvän tilintarkastustavan vastaisesti, kun hänellä ei ole ollut esittää evidenssiä siitä, että hänet on asianmukaisesti valittu osakeyhtiön tilintarkastajan tehtävään.

Liikevaihdon tarkastaminen

Adeltek Oy:n liikevaihto on ollut 2 650 762,65. Tilintarkastajan määrittämä kokonaisolennaisuus on ollut 20 000 euroa. Liikevaihto on ollut tilinpäätöksen olennainen erä.

Tilintarkastajan on dokumentaatioissaan katsonut, että tulouttamiseen liittyvä väärinkäytösriski ei ole merkittävä riski. Tulouttamiseen liittyvä väärinkäytösriski on ISA 240-standardin mukaisesti oletusarvoinen väärinkäytösriski. Tilintarkastaja on kumonnut väärinkäytösriskin perustelulla, että johdon mahdolliset säännösten ohitukset kontrolloidaan tilitoimistossa.

Tilintarkastusdokumentaatioissa on kuvattu vain yleisellä tasolla yrityksen liikevaihdon perusteita. Dokumentaatiosta eivät ilmene liikevaihdon tuloutusperiaatteet.

HT Peltokoski on lisäselvityksessään kertonut, että liikevaihdon täsmäytyksen hän on tavanmukaisesti katsonut tilitoimistossa. Yhtiö toimittaa kuukausittain tilitoimistolle raportin laskutusjärjestelmästä, joka täsmäytetään kirjanpidon kanssa.

Tilintarkastuslautakunta toteaa, että tilintarkastusdokumentaatiosta ei selviä, mitä tarkastustoimenpiteitä on kohdistettu liikevaihdon tarkastukseen ja miten on varmennuttu liikevaihdon oikeellisuudesta, katkosta ja tapahtumisesta. Tilintarkastajan dokumentaatioissa ei ole yksilöity tehtyjä tarkastustoimenpiteitä.

Tilintarkastuslautakunta toteaa, että tilintarkastuslautakunnan päätöksessä 27.5.2021, jolla Peltokoskelle oli määrätty varoitus, todettiin puutteita liikevaihdon tarkastuksen dokumentoinnissa.

Myyntisaamisten tarkastaminen

Myyntisaamiset 213 590,86 euroa on ollut tilinpäätöksen olennainen erä.

Myyntisaamisista 44 166,63 euroa on dokumentaation perusteella ollut yhtiöltä, joka kaupparekisteriotteen mukaan on 21.6.2022 asetettu konkurssiin. Tarkastettava tilikausi on päättynyt 30.6.2022, ja tilinpäätös on allekirjoitettu 26.10.2022.

Tilintarkastusdokumentaatioon on kirjattu, että saatavissa on epävarmuutta, mutta ei kokonaisuuden kannalta merkittävä ja voidaan oikaista seuraavalla tilikaudella. Epävarmojen saamisten määrä on ylittänyt tilintarkastajan määrittämän kokonaisolennaisuuden, joka on ollut 20 000 euroa. Tilintarkastaja on 21.12.2022 antanut vakimuotoisen tilintarkastuskertomuksen.

Tilintarkastaja on lisäselvityksessään ja kuulemisessaan kommentoinut, että konkurssiin asetun yhtiön myyntisaatatavat olisi konkurssin vuoksi täytynyt alaskirjata ja siinä suhteessa olisi ollut syytä menetellä toisin. Tilintarkastajan mukaan konkurssivalvonnassa osa saatavaa saatiin seuraavalla tilikaudella konkurssimenettelyn kautta takaisin.

Kirjanpitolain 5 luvun 2 §:n 1 momentin mukaisesti saamiset merkitään taseeseen nimellisarvoon, kuitenkin enintään todennäköiseen arvoon. Kirjanpitolain 3 luvun 3 §:n mukaisesti tilinpäätöstä laadittaessa noudatettaviin periaatteisiin kuuluu muun muassa tilikauden tuloksesta riippumaton varovaisuus.

Tilintarkastusdokumentaatiosta ei käy ilmi, mitä yksilöityjä tarkastustoimenpiteitä tilintarkastaja on kohdistanut myyntisaamisiin. Tilintarkastuslautakunta katsoo, että myyntisaamisten tarkastuksen dokumentointi on ollut puutteellista.

Tilintarkastuslautakunta katsoo, että tilintarkastajan olisi tullut edellyttää korjausta myyntisaamisiin, kun konkurssiin asetetulta yhtiöltä olleiden epävarmojen myyntisaamisten määrä on ylittänyt tilintarkastajan määrittämän kokonaisolennaisuuden. Dokumentaatioissa esitettyjä perusteltuja sille, miksi epävarmoja myyntisaamisia ei ole edellytetty oikaistavan, ei ole katsottava riittäviksi.

Vaihto-omaisuuden tarkastaminen

Vaihto-omaisuus (1 762 847,03 euroa) on ollut tilinpäätöksen olennainen erä.

Tilintarkastajan dokumentaatioon sisältyy yleisellä tasolla oleva kuvaus yhtiön vaihto-omaisuudesta.

HT Peltokoski on lisäselvityksessään kertonut, että tilinpäätöksen vaihto-omaisuuden tarkastus on perustunut siihen, että tilitoimisto kirjaa hankituille tonteille tulevat kustannuksen omalle projektille ja siitä muodostuu omaisuuden kokonaishinta. Asian tarkastuksen Peltokoski teki tilitoimistossa.

Tilintarkastusdokumentaatiosta ei ilmene, miten tilintarkastaja on tarkastanut vaihto-omaisuutta. Dokumentaatiosta ei käy ilmi, miten on varmennuttu esimerkiksi vaihto-omaisuuden arvostuksesta ja miten on arvioitu tilikauden muutoksia.

Lainasaamisten tarkastaminen

Taseen erä lainasaamiset 45 000 euroa on ollut tilinpäätöksen olennainen erä. Sama summa oli esitetty lyhytaikaisissa saamisissa sekä 1.7.2021–30.6.2022 tilikaudella että aiemmalla tilikaudella.

Kirjanpitolain 4 luvun 7 §:n mukaan pitkäaikaiseksi katsotaan saaminen tai se osa saamisesta, joka erääntyy maksettavaksi yhtä vuotta pidemmän ajan kuluttua. Muut saamiset ovat lyhytaikaisia.

Tilintarkastaja on lisäselvityksessään kertonut, että taseessa oli lyhytaikaisissa saatavissa 45 000 euron erä, joka jatkui yli vuoden. Erä oli alihankintaa tekeväälle yritykselle annettu likviditeettiluotto, joka piti maksaa takaisin antamisvuotena. Luoton saajan rahoitusvaikeuksien vuoksi näin ei kuitenkaan tapahtunut ja siksi saatava venyi kahdelle tilikaudelle. Vuoden 2023 tilinpäätöksessä asia korjautui.

Tilintarkastusdokumentaatiosta ei ilmene, mistä lainasaamiset koostuvat tai miten erä on tarkastettu. Tilintarkastuslautakunta toteaa, että kyseisen olennaisen erän tarkastustyö ei ole todennettavissa tilintarkastusdokumentaation perusteella. Dokumentaation perusteella tilintarkastaja ei ole arvioinut esimerkiksi sitä, olisiko lainasaamiset tulleet esittää pitkäaikaisina.

Oma pääoman ja osingonjaon tarkastaminen

Tilinpäätöksen liitetietojen mukaan osinkoa on maksettu 150 000 euroa. Tilintarkastusdokumentaatio ei sisällä osingonjakoa koskevaa päätöstä tai pöytäkirjaa. Tilintarkastajan työkirjassa kohdassa ”Onko yhtiökokous päättänyt asianmukaisesti osingonjaosta” on kirjaus ”On”. Tilintarkastusdokumentaatiosta ei käy ilmi, miten tilintarkastaja on tarkastanut osingonjakoa.

Tilintarkastuslautakunta toteaa, että omaan pääomaan ja osingonjakoon kohdistuva tarkastustyö ei ole todennettavissa tilintarkastusdokumentaation perusteella.

Muiden velkojen tarkastaminen

Taseen erä muut velat 583 952,33 euroa on ollut tilinpäätöksen olennainen erä.

Tilintarkastajan dokumentaatiosta ei ilmene, mitä tilintarkastustoimenpiteitä tilintarkastaja on kohdistanut olennaiseen tilinpäätöserään muut velat. Tilintarkastuslautakunta toteaa, että kyseisen tilinpäätöserän tarkastus ei todennettavissa dokumentaatiosta.

Tilikohtaisesta taseesta on havaittavissa, että muissa veloissa on esitetty miinusmerkkisenä tili ”2948 Verotili -38 679,61 euroa”. Muut velkaerät on esitetty plusmerkkisenä. Verotilin summa on ollut olennainen. Tilikohtaisesta taseesta ilmenee, että kyseessä oleva määrä on vähennetty muiden velkojen yhteismäärästä.

Tilintarkastaja on lisäselvityksessään kertonut, että yhtiöllä on ollut tapana maksaa verotilille könttäsummat, joka sitten on aiheuttanut verotilille miinusmerkkisen saldon, joka on ollut siis tilinpäätöksessä saatavaa ja saldo on taseessa väärällä puolella.

Tilintarkastajan työpapereissa ei ole kirjauksia verotilisaamisista, eikä tilintarkastaja ole dokumentoinut perusteluja sille, miksi tilintarkastaja ei ole edellyttänyt korjausta verotilisaamisten osalta.

Kirjanpitolain 3 luvun 3 §:ssä säädetyn netottamiskiellon johdosta veloissa ei tule esittää saatavia, eikä saatavia voida vähentää veloista. Tilintarkastajan olisi tullut havaita virhe ja edellyttää korjausta miinusmerkkisenä muissa veloissa esitettyyn tiliin, joka on todellisuudessa ollut saatava ja joka on ylittänyt tilintarkastajan määrittämän kokonaisolennaisuuden.

Muiden tilinpäätöserien tarkastaminen

Myöskään seuraaviin olennaisiin tilinpäätöseriin kohdistuvat tarkastustoimet eivät ole todennettavissa tilintarkastusdokumentaation perusteella:

- Materiaalit ja palvelut (yhteensä 2 270 538,29 euroa ennen varaston lisäystä)
- Henkilöstökulut (yhteensä 108 171,93 euroa)
- Liiketoiminnan muut kulut (77 086,72 euroa)

Tilintarkastaja on lisäselvityksessään kertonut, että muidenkin kuluerien täsmäytys on tapahtunut tositemateriaalin vertailun ja täsmäytysten avulla. Tilintarkastajan mukaan yhtiön tositemateriaali on siinä määrin suppea, että on mahdollista käydä koko aineisto läpi tositteittain ja verrata kirjanpitoon.

Tilintarkastajan dokumentaatio sisältää yleisen kuvauksen, miten yhtiön palkanmaksu hoidetaan. Tilintarkastaja on lisäselvityksessään kertonut, että palkojen täsmäytyksen hän on käynyt läpi tilitoimiston kanssa, jossa palkat on täsmäytetty palkka.fi raporttien kanssa.

Tilintarkastusdokumentaatiosta ei käy ilmi, mitä tilintarkastustoimenpiteitä tilintarkastaja on tehnyt edellä mainittuihin tilinpäätöseriin. Tarkastettuja tositteita ja niille suoritettuja toimenpiteitä ei ole dokumentaatioissa yksilöity, eikä dokumentaatio sisällä lainkaan tositteita.

Ristiriidat taseen erien ja liitetietojen välillä

Tilinpäätöksen liitetiedoissa on puhuttu muista saamisista, laskennallisista verosaamisista sekä siirtovelloista, joita taseeseen ei ole sisällytetty.

Taseen erä muut saamiset on ollut 0 euroa ja erä siirtosaamiset on ollut 196 109,04 euroa. Tilinpäätöksen liitetiedoissa lukee kuitenkin seuraavasti: "Muut saamiset muodostuu laskennallisista verosaamisista (196 109,04 e)."

Taseen erien ja tilinpäätöksen liitetietojen välillä on ollut ristiriita, joka on ollut havaittavissa vertaamalla taseen eriä ja liitetietoja. Dokumentaation ja suullisen kuulemisen perusteella tilintarkastaja ei ollut virhettä havainnut tilintarkastuksen yhteydessä.

Taseessa on erä muut velat 583 952,33 euroa, eikä taseessa ole esitetty siirtovelkoja. Tilinpäätöksen liitetiedoissa kuitenkin lukee seuraavasti: "Siirtovelkojen suurimmat erät: osinkovelka 559 062,50 e ja tilitettävä arvonlisävero 55 812,72 e."

Myös tältä osin tilintarkastajalta oli jäänyt havaitsematta ristiriita taseen erien ja tilinpäätöksen liitetietojen välillä. Kyseinen ristiriita olisi ollut havaittavissa vertaamalla taseen eriä ja liitetietoja.

Tilinpäätöksessä esitettyjen tietojen oikeellisuuden tarkastaminen

Peltokosken toimittaman dokumentaation perusteella tilinpäätöksen täsmäyttämistä kirjanpitoon tai vertailutietojen tarkastusta ei voida todentaa. Tilintarkastusdokumentaatioon ei sisälly tarkastusmerkinnöin varustettua tilinpäätöstä tai muuta dokumenttia, josta kävisi ilmi tilinpäätöksessä ilmoitettujen tietojen tarkastaminen, lukujen täsmäyttäminen kirjanpitoon sekä vertailutietojen tarkastamiseen liittyvät toimenpiteet.

Peltokoski on lisäselvityksessään kertonut, että prikatun tarkastusversion puuttuminen johtuu siitä, että hän on tehnyt tilinpäätöksen täsmäytyksen siten, että ottaa paperille tilien salduleuttelon ja sen on prikanut pääkirjaan ja tilinpäätökseen. Paperiversiota hän ei yleensä ole sitten enää skannannut arkistoon.

Tilintarkastuslautakunta toteaa, että täsmäytystoimenpiteet eivät ole todennettavissa. Tilintarkastuslautakunta toteaa, että vastaava puute todettiin myös tilintarkastuslautakunnan päätöksessä 27.5.2021, jolla Peltokoskelle määrättiin varoitus.

Hallinnon tarkastus

Tilintarkastuslain 3 luvun 1 §:n mukaisesti tilintarkastuksen kohteena on yhteisön tilikauden kirjanpito, tilinpäätös sekä hallinto.

Tilintarkastusdokumentaatiosta ei ole todennettavissa se, että tilintarkastaja olisi käynyt läpi kokouspöytäkirjoja tai yhtiössä tehtyjä päätöksiä. Toimitetussa dokumentaatiossa ei ole mukana yhtiökokouspöytäkirjoja tai hallituksen kokouspöytäkirjoja.

Peltokoski on lisäselvityksessään kertonut, että yhtiön hallinnon tarkastus on muodostunut siten, että hän on yhtiön omistajan ja tilitoimiston kanssa käynyt yhdessä yhtiön asiat läpi koskien tilannetta ja tulevaisuuden näkymiä.

Osakeyhtiölain 6 luvun 6 §:n mukaisesti osakeyhtiön hallituksen kokouksesta on laadittava pöytäkirja. Osakeyhtiölain 6 luvun 3 §:n 2 momentin mukaan, jos päätös tehdään pitämättä kokousta, päätös on kirjattava, allekirjoitettava, numeroitava ja säilytettävä kuten hallituksen kokouksen pöytäkirjasta säädetään.

Osakeyhtiölain 5 luvun 3 §:n mukaan varsinainen yhtiökokous on pidettävä kuuden kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä, ja siinä on päätettävä lainkohdassa erikseen luetelluista asioista.

Yhtiökokouksesta tulee laatia pöytäkirja osakeyhtiölain 5 luvun 23 §:n mukaisesti. Jos osakkeenomistajat yhtiökokousta pitämättä yksimielisinä päättävät yhtiökokoukselle kuuluvasta asiasta, kyseinen päätös on kirjattava, päivättävä, numeroitava ja allekirjoitettava (OYL 5:1).

Tilintarkastusdokumentaatiosta ei käy ilmi, onko yhtiökokouksia tai hallituksen kokouksia pidetty osakeyhtiölain edellyttämällä tavalla. Tilintarkastajan dokumentaatio ei sisällä yhtiökokouspöytäkirjoja tai hallituksen kokouspöytäkirjoja tai osakeyhtiölaissa tarkoitettuja kirjattuja hallituksen tai osakkeenomistajien päätöksiä. Dokumentaatiosta ei ole todennettavissa esimerkiksi osingonjakopäätöksen tarkastus, jota tilinpäätöksen liitetietojen mukaan on maksettu 150 000 euroa. Tilintarkastuslautakunta katsoo, että yhtiön hallinnon tarkastuksen dokumentointi ei ole riittävää.

Yhteenveto

Tilintarkastuslautakunta katsoo, että HT Peltokosken menettelyssä Adeltek Oy:n tilintarkastuksessa on ollut seuraavia merkittäviä puutteita:

- Tilintarkastajalla ei ole ollut esittää evidenssiä siitä, että hänet on valittu yhtiön tilintarkastajaksi osakeyhtiölain mukaisesti.
- Tilintarkastusevidenssin hankkimisessa ja tarkastustoimien dokumentoinnissa on ollut puutteita seuraavien olennaisten tilinpäätöserien osalta: liikevaihto, myyntisaamiset, vaihto-omaisuus, lainasaamiset, oma pääoma, muut velat, materiaalit ja palvelut, henkilöstökulut, liiketoiminnan muut kulut.
- Dokumentaation perusteella tilinpäätöksen täsmäyttämistä kirjanpitoon tai vertailutietojen tarkastusta ei voida todentaa.
- Yhtiön hallinnon tarkastuksen dokumentointi on ollut puutteellista.
- Myyntisaamisiin on sisällynyt konkurssiin asetetulta yhtiöltä saatavia, joiden määrä on ylittänyt tilintarkastajan määrittämän kokonaisolennaisuuden, ja tilintarkastaja on antanut vakiomuotoisen tilintarkastuskertomuksen siitä huolimatta, että hän on ollut tietoinen saataviin liittyvästä epävarmuudesta.
- Tilinpäätöksessä ja sen liitetiedoissa on ollut myös muita virheitä, joihin tilintarkastaja ei ollut puuttunut. Tilintarkastaja ei dokumentaationsa perusteella ollut havainnut virheitä.

Peltokosken tilintarkastusvalvonnalle toimittamassa tarkastusdokumentaatiossa on vakavia ja olennaisia puutteita eikä se täytä hyvän tilintarkastustavan vaatimusta tarkastustyön asianmukaisesta dokumentoinnista (TTL 4:3). Useiden olennaisten tilinpäätöserien tarkastuksessa on ollut puutteita. Mainittujen puutteiden osalta tilintarkastaja ei ole hankkinut riittävästi tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä siitä, että tilinpäätös antaa kirjanpitolain 3 luvun 2 §:n edellyttämän oikean ja riittävän kuvan yhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Tilintarkastuslautakunta toteaa, että tilintarkastuslautakunnan päätöksessä 27.5.2021, jolla Peltokoskelle määrättiin varoitus, todettiin puutteita liikevaihdon sekä useiden muiden olennaisten tilinpäätöserien tarkastuksen dokumentoinnissa. Tilintarkastajan toiminnassa on edelleen ollut samanlaisia laaja-alaisia puutteita, joista tilintarkastaja sai varoituksen. Tilintarkastuslautakunta katsoo, että tilintarkastajalla olisi ollut saamansa varoituksen jälkeen riittävästi aikaa korjata dokumentointitapaansa koskevat puutteet.

Tilintarkastuslautakunta toteaa, että dokumentointipuutteiden lisäksi asian arvioinnissa tulee huomioida se, että tilintarkastaja ei ole puuttunut tilintarkastajan määrittämän kokonaisolennaisuuden ylittäneisiin virheisiin tilinpäätöksessä (epävarmat myyntisaamiset sekä verotilisaamisten esittäminen muissa veloissa), eikä myöskään dokumentoinut riittävästi harkintaansa, jonka nojalla on päätynyt antamaan vakiomuotoisen tilintarkastuskertomuksen. Lisäksi tilintarkastajalta oli jäänyt havaitsematta edellä käsiteltyjä ristiriitoja tilinpäätöksen erien ja sen liitetietojen välillä.

Seuraamuksen määrittämisessä huomioon otettavat seikat

Tilintarkastuslain 10 luvun 2 §:n 1 momentin mukaan tilintarkastuslautakunnan on peruutettava hyväksyminen, jos tilintarkastaja 1) on tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta menetellyt olennaisesti tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai julkishallinnon ja -talouden tilintarkastuksesta annetun lain tai muussa lainsäädännössä olevien tilintarkastusta koskevien säännösten vastaisesti, tai 2) ei täytä hyväksymisen edellytyksiä. Säännöksen 3 momentin mukaan hyväksymisen peruuttaminen edellyttää, että tilintarkastaja on saanut hyväksymisen peruuttamisen perusteena olevasta seikasta varoituksen, eikä hän ole korjannut menettelyään.

Tilintarkastuslain 10 luvun 7 §:n mukaan seuraamuksesta päätettäessä on otettava huomioon kaikki asiaankuuluvat seikat.

Tilintarkastaja on toiminut tutkinta-asiassa hyvässä yhteistyössä viranomaisen kanssa ja toimittanut pyydetyt selvitykset.

Tilintarkastuslautakunta on aikaisemmin määrännyt HT Peltokoskelle seuraamukseksi varoituksen, joka tilintarkastajarekisterin tietojen mukaan on tullut lainvoimaiseksi 27.6.2021 (päätös 27.5.2021, PRH/428/10000/2021). Varoituksen perusteena ovat olleet tilintarkastuksen dokumentoinnin puutteet. Varoitus on ollut lainvoimainen, kun kyseessä oleva tilintarkastus on suoritettu.

Vuonna 2021 annettu seuraamus on osoittanut Peltokoskelle, että hänen menettelyssään on ollut vakavia puutteita. Tilintarkastajan on tullut ottaa huomioon aikaisemmin saamansa varoitus ja parantaa tilintarkastustyönsä laatua. Tilintarkastuksen tarkoituksen ja tilintarkastusjärjestelmän uskottavuuden kannalta on keskeistä, että tilintarkastaja saamansa seuraamuksen jälkeen korjaa toiminnassaan havaitut puutteet.

Nyt tutkittavana olleessa asiassa havaitut puutteet Peltokosken suorittamissa tilintarkastustoimenpiteissä sekä dokumentoinnissa antavat aihetta vakavaan kritiikkiin.

Tilintarkastuslautakunta katsoo, että Peltokoski on tilintarkastuslain 10 luvun 2 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta menetellyt olennaisesti tilintarkastuslain vastaisesti, kun hän ei ole korjannut toiminnassaan havaittuja merkittäviä puutteita tilintarkastustyön dokumentoinnissa. Hänen on laaduntarkastuksessa saamansa palautteen ja tilintarkastuslautakunnan hänelle antaman varoituksen johdosta tullut ymmärtää, kuinka merkittävästä ja vakavasta seikasta hänen ammatinsa harjoittamisen kannalta on kysymys.

Adeltek Oy:n tilintarkastuskertomus oli annettu noin puolitoista vuotta sen jälkeen, kun Peltokosken saama varoitus oli tullut lainvoimaiseksi. Tilintarkastuslautakunta katsoo, että tilintarkastajalla olisi ollut riittävästi aikaa korjata dokumentointitapaansa koskevat puutteet. Tästä huolimatta Peltokosken tilintarkastustyön dokumentoinnissa on ollut edelleen samanlaisia puutteita, joista hän oli saanut varoituksen, ja puutteet ovat olleet laaja-alaisia sekä merkittäviä. Asian kokonaisarvioinnissa on lisäksi huomioitava se, että tilintarkastaja ei ole puuttunut tilintarkastajan määrittämän kokonaisolennaisuuden ylittäneisiin tilinpäätöksen virheisiin.

Tilintarkastuslautakunta katsoo, että Peltokosken hyväksyminen HT-tilintarkastajaksi on peruutettava tilintarkastuslain 10 luvun 2 §:n 1 momentin 1) kohdan nojalla. Peltokoskella ei tämän päätöksen tultua lainvoimaiseksi ole oikeutta käyttää HT-tilintarkastajan nimeä.

Sovelletut säännökset

Tilintarkastuslaki (1141/2015) 1 luku 1 §, 3 luku 1 §, 5 §, 4 luku 1 §, 2 §, 3 §, 5 §, 12 §, 7 luku 2 §, 5 §, 10 luku 2 §, 7 §

Osakeyhtiölaki (624/2006) 5 luku 1 §, 3 §, 23 §, 6 luku 3 §, 6 §

Kirjanpitolaki (1336/1997) 3 luku 2 §, 3 §, 4 luku 6 §, 7 §, 5 luku 2 §, 18 §

Valitusoikeus

Peltokoskella on oikeus valittaa tästä päätöksestä Helsingin hallinto-oikeuteen.

Asian ratkaisseet tilintarkastuslautakunnan jäsenet

Pekka Pajamo (puheenjohtaja), Jussi Heiskanen (varapuheenjohtaja), Ari Ahti, Mari Arala, Antti Fredriksson, Lasse Niemi, Riikka Rannikko, Anders Tallberg, Tiina Toivonen

PATENTTI- JA REKISTERIHALLITUS

Tilintarkastuslautakunta

Pekka Pajamo

Tilintarkastuslautakunnan puheenjohtaja

Silvia Fager

Esittelijä

Tilintarkastusvalvonta